

Огляд законодавчих змін

У цьому документі викладено стислий огляд Стратегії Мінреінтеграції на 2024-2026 роки. Викладена нижче інформація базується на офіційних документах і матеріалах Мінреінтеграції, і не є позицією УВКБ ООН.

Стратегія діяльності та План заходів Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України на 2024-2026 роки

26 квітня 2024 року Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України (далі – Мінреінтеграції) [Наказом №126](#) затвердило [Стратегію Мінреінтеграції на 2024-2026 роки](#) разом із Планом заходів. Ця Стратегія спрямована на досягнення основної мети «реалізації послідовної урядової політики з реінтеграції тимчасово окупованих територій та населення в єдиний конституційний простір України, дотримання норм міжнародного гуманітарного права, захисту та відновлення прав, свобод і законних інтересів громадян України, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації.»

Стратегічними завданнями Мінреінтеграції є:

- Формування та координація реалізації державної політики щодо підтримки ВПО і осіб, що постраждали від війни.
- Підтримка відновлення та розвитку людського капіталу та забезпечення соціального захисту постраждалих від війни осіб.
- Координація гуманітарного реагування.
- Реалізація державної політики щодо відновлення державної влади та реінтеграції деокупованих територій.
- Моніторинг дотримання норм міжнародного гуманітарного права.

Структура Стратегії включає коротку довідкову інформацію, огляд кожного стратегічного завдання з окресленням його цілей, законодавчу базу для реалізації завдань, запропоновані заходи та числові індикатори для вимірювання прогресу в реалізації. План заходів, що додається детально описує кожен вид діяльності та визначає відповідальних за виконання суб'єктів.

Стратегічне завдання 1: Формування та координація реалізації державної політики підтримки ВПО і осіб, що постраждали від війни

- **Мета:** Розробити ефективну політику та законодавчу базу для сприяння соціально-економічній інтеграції ВПО в приймаючі громади та підтримки добровільного повернення українських біженців. Це включає створення в Україні умов для їх працевлаштування та доступу до житлових рішень.

Довідкова інформація: Станом на квітень 2024 року, за оцінками експертів, до 10% площі житлового фонду України пошкоджено або зруйновано. Наразі зареєстровано 1 038 МТП, які пропонують загалом 71 294 ліжко місць, з яких 20 757 є вільними. Водночас 18 708 сімей потребують тимчасового житла, з яких лише 2 909 домогосподарств змогли отримати тимчасове житло. В Україні зареєстровано приблизно 4,8 мільйона ВПО, серед яких понад 1,9 мільйона чоловіків, 2,9 мільйона жінок і 909 000 дітей. Серед 2 мільйонів ВПО працездатного віку понад 129 500 є безробітними та потребують працевлаштування.

У Європейському Союзі близько 4,27 мільйона українців перебувають отримали тимчасовий захист, з них близько 2,5 мільйона працездатного віку. Опитування ООН, проведене в європейських країнах у червні 2023 року, показало, що 62% українських біженців за кордоном хочуть у майбутньому повернутися в Україну. Основними перешкодами, які вони назвали, були проблеми, пов'язані з працевлаштуванням і наявністю житла.

У рамках цієї стратегічної цілі заплановано декілька ключових заходів, зокрема:

- Оновлення Стратегії державної політики щодо внутрішнього переміщення на період до 2025 року та операційного плану заходів з її реалізації у 2023–2025 роках.
- Розробку стратегій реалізації права на житло та працевлаштування на період 2025-2027 роки та відповідних планів заходів.
- Функціонування Координаційного штабу з питань захисту ВПО.
- Залучення міжнародної технічної допомоги для різноманітних рішень щодо житла та працевлаштування постраждалих від війни (надання пільгових кредитів та бізнес-грантів для ВПО, підтримка будівництва/відновлення житла, створення та обслуговування місць тимчасового проживання)

Індикатори включають:

- Кількість ВПО, які отримали житло за програмою пільгового кредитування.
- Кількість ВПО, яким надано тимчасове житло.
- Кількість ВПО, працевлаштованих у приймаючих громадах.
- Кількість ВПО, які отримали нові кваліфікації/професії.
- Кількість ВПО, які започаткували свій бізнес, включаючи випадки релокованого бізнесу.
- Кількість МТП, що відповідають мінімальним стандартам.¹

Стратегічне завдання 2: Підтримка відновлення та розвитку людського капіталу та забезпечення соціального захисту постраждалих від війни.

- **Мета: Забезпечити захист прав, свобод і соціальних потреб осіб, у тому числі дітей, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації.**

Довідкова інформація: Повномасштабне вторгнення Росії завдало серйозної шкоди системі соціального захисту в Україні, збільшивши потребу в соціальних і реабілітаційних послугах, при одночасному зменшенні доходів і надходжень у бюджети і фонди. Тривають незаконні затримання громадян України та депортація дітей до Росії чи на окуповані території. Мінреінтеграції планує надати пріоритет ефективній координації різних суб'єктів щодо соціального захисту людей, у тому числі незаконно затриманих та депортованих, особливо дітей.

Заходи в рамках цієї мети включають:

- Діяльність Комісії з питань встановлення факту позбавлення особи особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України.
- Функціонування Національного інформаційного бюро² та Єдиного реєстру осіб, в тому числі дітей, депортованих або примусово переміщених та Єдиного реєстру осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи, та забезпечення допомоги особам, звільненим з полону.
- Діяльність Координаційного штабу з питань забезпечення виїзду з окупованих територій через територію інших країн на територію України, допомоги у поверненні в Україну.
- Функціонування Координаційного центру з питань захисту прав дитини в умовах воєнного стану.

¹Детальніше читайте в *Огляд законодавчих змін щодо МТП*

²Мета – ведення реєстрів депортованих, переміщених осіб та осіб, які перебувають у полоні

- Підтримку українських біженців за кордоном.

Індикатори включають:

- Кількість цивільних полонених, які отримали допомогу³.
- Кількість громадян, яким надано одноразову державну грошову допомогу у зв'язку зі смертю родича.
- Кількість державних стипендіатів стипендії імені⁴ Левка Лук'яненка.
- Кількість громадян, яким відшкодовано витрати на правову допомогу (у відповідних справах).
- Кількість дітей, зареєстрованих у Державному реєстрі депортованих та вимушено переміщених осіб.

Стратегічне завдання 3. Координація гуманітарного реагування

- **Мета:** Надавати ВПО та евакуйованим особам фінансову, соціальну, правову, медичну та психологічну допомогу, а також можливість працевлаштування та доступ до житлових рішень.

Довідкова інформація: У 2023 році Мінреінтеграції координувало евакуацію 140 173 осіб із Донецької, Запорізької, Луганської, Сумської, Харківської та Херсонської областей. Також пріоритетом було надання підтримки найбільш вразливим верствам населення шляхом фінансової, соціальної, психологічної, медичної та правової допомоги. Крім того, Міністерство прагне забезпечити житло та можливості працевлаштування для ВПО. Для забезпечення безперервної координації було створено 25 координаційних центрів підтримки цивільного населення на обласному рівні та 75 на районному рівні.

Міністерство реінтеграції надає пріоритет міжнародній та державній координації для захисту соціальних прав людей, у тому числі вразливих груп, таких як ВПО, ветерани, люди з інвалідністю та пенсіонери.

Заходи в рамках цієї мети включають:

- Функціонування Координаційного штабу з питань обов'язкової евакуації в умовах воєнного стану.
- Розвиток мережі та методичне супроводження місцевих координаційних центрів підтримки цивільного населення.
- Координацію гуманітарної допомоги (непродовольчої, продовольчої, грошової, спрямованої на проходження осінньо-зимового періоду) на територіях, де ведуться (велися) бойові дії.
- Мобілізацію міжнародної допомоги для людей, які постраждали від війни, та заходи з раннього відновлення.
- Функціонування гарячих ліній для реагування на звернення громадян з окупованих або прифронтових територій.

Індикатори включають:

- Кількість евакуйованих осіб, які отримали грошову допомогу.
- Кількість громадян, які отримали гуманітарну допомогу.
- Кількість відновлених об'єктів критичної інфраструктури.
- Кількість координаційних центрів підтримки цивільного населення, створених на районному рівні.

³Законодавство передбачає декілька видів допомоги: грошову щорічну та одноразову грошову допомогу, а також бокси для звільнених

⁴Стипендія імені Левка Лук'яненка призначається громадянам України, які незаконно утримувались на окупованих територіях через свою політичну чи активістську діяльність.

- Кількість обласних координаційних центрів підтримки цивільного населення з робочими групами.
- Кількість обласних координаційних центрів підтримки цивільного населення з регіональними координаторами національної програми психічного здоров'я.

Стратегічне завдання 4. Реалізація державної політики щодо відновлення державної влади та реінтеграції деокупованих територій

- **Мета:** Забезпечити ефективне та своєчасне відновлення органів державної влади та місцевого самоврядування на деокупованих територіях України. Відновити права і свободи людини та встановити гарантії безпеки та реінтеграції населення на цих територіях.

Довідкова інформація: Російська окупація українських територій де-факто нав'язала свою систему в усіх сферах життя, включаючи правове поле. Ситуація вимагатиме комплексного плану реінтеграції після деокупації, враховуючи тривалість та особливі умови окупації в різних регіонах. Наразі необхідні скоординовані та злагоджені зусилля держави для відновлення органів державної влади та місцевого самоврядування та впровадження заходів безпеки та реінтеграції на деокупованих територіях.

Основні заходи в рамках цього завдання включають:

- Координацію дій шляхом забезпечення діяльності Координаційного штабу з питань деокупованих територій.
- Розробку Стратегії відновлення державної влади та реінтеграції населення деокупованих територій України на період до 2026 року та її операційного плану на 2024-2026 роки.
- Забезпечення інформаційного суверенітету України на окупованих територіях, а також на прилеглих до них територіях та інформування населення про небезпеку вибухонебезпечних предметів.

Прогрес буде оцінюватися шляхом моніторингу виконання заходів, визначених у операційному плані вищезгаданої Стратегії.

Стратегічне завдання 5. Моніторинг дотримання норм міжнародного гуманітарного права

- **Мета:** Здійснювати заходи щодо запобігання порушенням прав, свобод та інтересів громадян України внаслідок збройної агресії та відновлення порушених прав.

Довідкова інформація: З моменту окупації Російська Федерація продовжувала різними способами порушувати міжнародне право. Мінреінтеграції здійснюватиме системний моніторинг дотримання норм міжнародного гуманітарного права в умовах збройної агресії проти України та інформуватиме громадськість, міжнародних партнерів та правозахисні організації. Крім того, Мінреінтеграції надає фінансову та соціальну підтримку звільненим військовополоненим та цивільним полоненим та їхнім родинам, особливо під час їх адаптації після полону.

Заходи в рамках цієї мети включають:

- Розробку механізму збору, документування, обробки, узагальнення та зберігання інформації про порушення норм МГП.
- Забезпечення системного моніторингу порушень МГП, пов'язаних зі збройною агресією проти України, та інформування міжнародних організацій.
- Забезпечення діяльності Міжвідомчої комісії з питань застосування та реалізації міжнародного гуманітарного права в Україні.

Індикатори для цього завдання включають кількість випадків, коли докази зібрано та повідомлено міжнародним правозахисним організаціям щодо:

- Переслідування та незаконного обмеження свободи мешканців окупованих територій.
- Незаконного розпорядження майном.
- Мілітаризації в освітній, науковій та культурній сферах.
- Примусової мобілізації в збройні сили РФ мешканців окупованих територій.
- Незаконного переміщення та нелюдського поводження із засудженими.

Ризики

Мінреінтеграції також окреслило ризики, які можуть перешкоджати реалізації Стратегії, зокрема:

- Військовий ризик: ескалація збройної агресії Російської Федерації проти України.
- Економічний ризик: відсутність внутрішніх та зовнішніх джерел фінансування для реалізації завдань та заходів, визначених Стратегією.
- Соціально-політичний ризик: зниження довіри до державних інституцій через інформаційно-психологічні кампанії, спрямовані на дестабілізацію суспільства в Україні.
- Інституційний ризик: недостатня укомплектованість через значний відтік кваліфікованих кадрів.

Детальніше про оновлення законодавства за посиланнями:

[ЩОМІСЯЧНІ ОНОВЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА | ОГЛЯД ЗАКОНОДАВЧИХ ЗМІН](#)

➔ КОНТАКТИ

- Електронна пошта: UKRKI@unhcr.org
- Телефон: +38 044 288-9710

➔ Більше інформації

- УВКБ ООН в Україні:
- X: [УВКБ ООН в Україні \(@UNHCRUkraine\)](#) / X
- Фейсбук: www.facebook.com/UNHCRKyiv
- Instagram: www.instagram.com/unhcr_ukraine